

WIJ OUDEREN

nieuws van de
Seniorenvereniging Alkmaar

Lid van de Federatie van Algemene Seniorenverenigingen [FASv](#)

Deze is aangesloten bij de [Koepel Gepensioneerden](#)

Jaargang 10 nr 4

Uitgave December 2023

Het volgende ledenbericht komt in
Februarie 2024

Door ziekte en zeer in het bestuur is er geen bestuursvergadering geweest.

Ik heb het volgende te melden : ER komt zoals elk jaar een korte winterstop. Voor het klaverjassen is de laatste keer op 18 december 2023 n begint het weer op 8 januari 2024 Kijk eens wat een gezellige prijsjes, en iedereen heeft prijs. Doordat er Meer mensen komen om te klaverjassen beginnen we voortaan om **13.15 uur.** ↓

CONTRIBUTIE 2024

De contributie voor 2024 is

€ 10 (echt)paren € 20

U wordt verzocht om de
contributie over te maken op

NL28 INGB 0007 4433 93

Ten name van **Seniorenvereniging
Alkmaar**

Het vragen uurtje

Wanneer u vragen heeft kunt u die aan Tina stellen

Liefst via de mail maar de telefoon is ook prima.

Het is meestal zo dat de vraag op meerdere mensen slaat dus lezen die ook het antwoord.

Het maakt niet uit wat u wilt weten Tina doet haar best om u te helpen.

Tel. 06 24460648 ook whats app

Of chrisijm@gmail.com

Ik geef het door en het komt dan helemaal voor
Elkaar,

AGENDA

Op 17 december willen we heel graag met u het Kerstfeest vieren kom allen. Het begint om 13 uur tot 17.30 uur, Dat laat u toch niet lopen hé, Lekker gezellig. IK ben er ook.

Ook leden van de Seniorenvereniging zijn hier welkom.

Samen uit eten.

Vrijdag 26 januari 2024 gaan we samen Tais eten. Verzamelen om 17.00 eten om 17.30 uur. Kom s.v.p. op tijd.

Hou je van een uitdaging geef je op bij Joyce tel. 072-5122337

Bingo en klaverjassen.

Bingo en klaverjassen stopt met de week van Kerstmis en beginnen weer op maandag 8 en woensdag 10 januari.

Voorzitter: Joke van Lienen
Tuinderspad 145 1813CX Alkmaar
Liene029@planet.nl 072-5125646
Coördinator klaverjassen
Verzorgen van de busuitjes

Secretaris: Nicoline Roukema 06-20686844
Waalstraat 335 1823 ER Alkmaar
nicolineroukema@gmail.com
verzorgt de felicitatie afdeling

Penningmeester: Kees Wiersma
Westerweg 47 1815 DC Alkmaar
c.wiersma@tiscali.nl 072-5117118

Overige bestuursleden:
Joyce Krauss p.koomen80@upcmail.nl
072-5122337
Coördineert het samen eten.

Chris Sijm Snaarmanslaan 157
1815SG Alkmaar 0624460648
Chrissijm@gmail.com
verzorgt samen met Kees het seniorenblad

Gre Visser-Verdonk K. vant 'Veerstraat 48
1814 TS 06-11196659
grevisser24@gmail.com
Coördinatie Bingo

Ledenadministratie: Kees Wiersma
Westerweg 47 1815 DC Alkmaar

Coördinatie belastinghulp: Kees Wiersma
072-5117118

Mail: seniorenverenigingalkmaar@telfort.nl

Website: www.svalkmaar.nl

Bank: NL28INGB0007443393
Naam: Seniorenvereniging Alkmaar.

Contributie €10 per jaar

Activiteiten:
Elke maandagmiddag Klaverjassen.
Van 13.15 tot 15.45 uur
Buurthuis Oud Overdie Coornhertkade 106
1813 VZ Tel 072-540338
Elke woensdagmiddag Bingo.
Van 13.30 tot 15.45 uur
Buurthuis Oud Overdie
Coornhertkade 106 1813 VZ
Tel 072-5403388

Wat zijn minimuminkomens (120% bijstand)???

De inkomensgrenzen voor de groep mensen met 120% van de bijstand zijn: 1.981,34 (2.094,19) voor (echt)paren 1.386,94 (1.465,93) voor alleenstaanden)

Voor mensen met AOW AOW plus: AOW+€287,73 (283,70) voor AOW paren

AOW+€198,64 (198,32) voor AOW alleenst

Bij vakantiegeld apart uitbetaald.

Wordt het vakantiegeld niet apart uitbetaald dan moet U Uw maandelijkse pensioeninkomen eerst delen door 1,08. (Dat is zowat bij alle pensioenfondsen behalve Hoogovens, Bouw, Welzijn en Schilders)

(Bij de AOW bedragen is rekening gehouden met vrijstelling van €4,73 (5,21) netto inkomensondersteuning AOW en €25,15 (25,15) pensioenvrijstelling per persoon.)

N.B. De getallen tussen haakjes gelden voor 2024. **Toeslagen zijn geen inkomen.**

Ziektekostenverzekering zonder eigen risico.

Als U een minimuminkomen heeft kan U een Gemeentepolis bij Unive afsluiten met uitgebreide aanvullende verzekering en volledige vergoeding van het eigen risico voor een premie van €195,45.

Bij deze verzekering kan U ook de eigen bijdrage van €19 voor de huishoudelijke hulp vergoed krijgen.

Aanvragen bij Zaffier of via

www.gezondverzekerd.nl

Zeg dan wel voor eind december Uw bestaande verzekering op.

De energietoeslag.

Mensen die het vorige jaar €1300 energietoeslag hebben gekregen krijgen dit dit jaar automatisch alsnog. Zij die het niet eerder hebben gehad en toch in aanmerking komen kunnen de toeslag van 1 december tot 1 augustus aanvragen. Het inkomen moet lager zijn dan 120% van de bijstandsnorm. Er geldt voor de energietoeslag **geen vermogenstoets.**

De bingo stopt op 20 december en begint weer op 10 januari 2024 hier zijn wat foto's van een gezellige bingomiddag

Ziet het er gezellig uit? Of niet.

POPPENKAST

Alkmaar ontzet 1573

Ze kwam de poppenmaakster spelend op een blokfluit op, en speelde het wijsje:
Ik stond laatst voor een poppenkraam, oh,
oh, oh

Daar zag ik zoveel poppen staan, zo, zo,
zo de poppenkoopman ging op reis De
poppen raakten van de wijs
Zij deden allemaal zo, Zij deden allemaal
zo, Zij deden allemaal zo.
Ze betrok het publiek erbij degene die aan
de beurt was maakte vuisten, een ander
maakte een beweging met de hand, armen
of gezicht, iedereen deed het na, Het
poppenspel speelde zich zowel in de

poppenkast maar het meeste buiten de poppenkast af. Ook kwamen de poppen Jan Klaassen en Katrijn er in voor, ze spraken natuurlijk over situatie van Alkmaar ontzet.

Zie de dijk van de Zuiderzee achter de dijk was het veilig. In Alkmaar verkocht ik veel spulletjes uit mijn mand en van de restjes maakte ik de poppen.

Tussen de Zuiderzeedijk en Alkmaar kon je goed vissen, paal klimmen, polsstok springen, de schapjes zien rollen. Achter de stadsmuur klonk bing, bam de klokken van de grote kerk. Sommige klommen in de toren van de grote kerk.

Er kwamen handelaars uit Naarden en Haarlem met thee. Op een dag werd er aan de poort geklopt. Open de poort in naam van het Spaanse leger. Er kwam een vogel met een briefje aan zijn poot voor de burgemeester van Prins Willem van Oranje, De Burgemeester dacht moet ik nu naar de Prins of naar de Koning luisteren? De Spanjaarden vuurden met kanonnen op de stadsmuur die gelukkig stevig was en maar een beetje kapot ging. Ook haalden ze stenen/puin bij de abdij in Egmond wat ze gebruikten om de stadswallen en poorten te versterken. In Alkmaar kregen de mensen honger.

Gelukkig brachten s' nachts de boeren manden met eten, maar dat was niet genoeg. Jacob Cabeljau leider van de Watergeuzen zei ook open de poort, wij willen helpen vraag het de Burgemeester. Ze mochten helpen als ze vriendelijk voor de mensen waren en ook vriendelijk voor de andere kerk.

Het werd een enorm gevecht. Iedere watergeus maakte wel 100 doden. Er kwamen manden en grote pannen met hete pek en kokend water. Het was spannend wie gaat er winnen? Maarten bracht een brief van Prins Willem van Oranje naar een Prikker die een hele grote prikker had (we konden zien hoe groot de prikker was.) en de dijken lek prikte. Heel veel water ging er naar de stad. Zo werden de Spanjaarden verslagen ze konden niet zwemmen en verdronken. Ook wij de toeschouwers kregen het water in de vorm van groot stuk blauw plastic over ons heen. Zo begon de Victorie bij Alkmaar en gelukkig zijn we nog steeds vrij. Omdat ik mijn telefoon vergeten had kreeg Abel opdracht van zijn oma om foto's te maken. Hij heeft er veel gemaakt, Geweldig die jongen.

UIT ETEN MET JOYCE,

29 september gingen we met Joyce uit eten bij Moeke. Joyce had zoals altijd gereserveerd en N zat daarbij, M kwam als eerste aan en kreeg te horen dat we niet welkom waren. Dat was nog nooit gebeurd. Daarna kwamen Joyce en N, die schrokken ervan. De eigenaar vertelde dat er om 18.30 een grote groep mensen kwamen en dat er dan veel lawaai zou zijn. We besloten toch daar te blijven omdat we niet compleet waren, Jammer dat de laatste persoon zo laat was. Daardoor konden we pas om 17.45 bestellen. Het was heel gezellig tot dat die grote groep kwam. Degene die als laatste kwam ging boos weg. De eigenaar kwam ons zeggen dat hij dat niet leuk vond want we waren gewaarschuwd, Het eten was prima, Alleen C had een chnitsel die vond ze niet lekker. Joyce had het weer prima uitgezocht. En het was eerst gezellig. Maar de gang van zaken vond ik uitermate slecht. Het was net of de eigenaar ruzie met ons zocht. Natuurlijk gaan we de volgende keer weer ergens anders eten. Dan maken we er weer een gezellige avond van. En ik hoorde van Joyce dat we op Vrijdag 26 januari 2024 Tais gaan eten. Verzamelen om 17.00 eten om 17.30 uur. Kom s.v.p. op tijd. Hou je van een uitdaging geef je op bij Joyce tel. 072-5122337

De lezing van Gerrit Valk

Voor de mensen die er niet bij konden zijn. Op 28 september kwam Gerrit Valk met een beamerlezing over Alkmaars ontzet op 8 oktober in 1573. Gerrit had een usb stick bij zich, maar de usb stick en de beamer waren niet op elkaar afgestemd. De usb stick was niet geformatteerd. Dus moesten we het zonder beamer doen en duurde de lezing wat korter. Het was een boeiende, interessante en prachtige lezing.

Gerrit was enthousiast en vertelde leuke anecdotes. In 1573 was er iets met de kalendertelling. We zeggen 8 oktober maar dat weten we niet zeker het was in ieder geval tussen 4 en 14 oktober in. Daar heeft men 8 oktober van gemaakt. Door haar ligging was Alkmaar een waardevolle stad om te controleren. De Alkmaarse opstandelingen blokkeerden de Amsterdamse handel en vormden een bedreiging voor de koningsgezinde aanvoerlijnen tussen Amsterdam en Haarlem. Ruim een jaar werd te Alkmaar haastig gewerkt aan nieuwe [vestingwerken](#), naar een ontwerp van [Adriaen Anthonisz](#). Voor de aanleg van deze hoge wallen was veel aarde, modder, vuilnis en bouwpuin nodig. Daarnaast begon men met de afbraak van de [Abdij van Egmond](#), om de stenen te gebruiken voor vestingwerken als de [Kennemerpoort](#), die net op tijd in

augustus 1573 klaar was. De [bastions](#) en wallen waren slechts in het zuidwesten van de stad gereed, toen de Spanjaarden hun beleg sloegen voor de stad. De vestingwerken aan de noordzijde waren als vanouds, zoals ze sinds 1551 lagen. Het geplande [bastion](#) bij de Friese poort werd in alle haast binnen de stad aangelegd, de overige [stadspoorten](#) werden volgestort met puin. Aan de oostzijde lag de stad volledig open, en werden tijdens het beleg de aanwezige [zoutketen](#) afgebroken en haastig wallen aangelegd. Op 21 augustus 1573 liet Don Frederik, de zoon van de hertog van Alva, de stad omsingelen en begon het beleg van Alkmaar. **Op 8 oktober 1573 vond het Alkmaars Ontzet plaats. Sinds 21 augustus van dat jaar werd de stad belegerd door de Spanjaarden tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Op 8 oktober werden de dijken rondom Alkmaar echter doorgestoken en moest het Spaanse leger het beleg opgeven. Alkmaar was een van de eerste Hollandse steden die ontzet werd door het leger van Vlaanderen (de Spanjaarden) De 80 jarige oorlog begon 12 april 1573 toen werd er in Alkmaar besloten het vuilnis niet meer te verpachten. Men wilde het gaan gebruiken voor de bouw van vestingwerken rondom de stad. Deze vestingwerken waren echter nog niet af.**

Dat was het moment dat de Spanjaarden onder leiding van Don Frederik, de zoon van de [Hertog van Alva](#), toesloegen. Op 21 augustus werd Alkmaar omsingeld en op 22 augustus werd eerste aanval ingezet, waarbij aan beide zijden dodelijke slachtoffers vielen. 25 augustus tot en met september werden diverse schijnaanvallen uitgevoerd om de Alkmaarders te verwarren. Cabeliau verzocht opnieuw om hulp. Op 18 september volgde de grote Spaanse aanval. 23 augustus werd de stad belegerd door de Spanjaarden. Het beleg van Alkmaar vlak voor het beleg begon, was er nog veel verdeeldheid onder de inwoners van Alkmaar. Sommigen wilden zich aansluiten bij de Opstand van [Willem van Oranje](#), anderen wilden zich liever schikken naar de [Spaanse koning Filips II](#). Nauwelijks een maand voordat de Spanjaarden de stad insloten, had het stadsbestuur toch maar een leger Geuzen toestemming gegeven om de stad binnen te trekken. Precies op tijd, want die troepen bleken een waardevolle aanvulling op het garnizoen in de stad. Op 23 augustus vroeg het stadsbestuur andere Hollandse steden om hulp. Ook verzochten zij om de dijken door te steken om zo de Spanjaarden op afstand te houden. Die verzoeken werden op een bijzondere manier de stad uit gesmokkeld. Stadstimmerman Van der Mey werd op pad gestuurd met een uitgeholde stok, waarin de brieven waren verstopt. Het gat waarin de brieven zaten was vervolgens weer afgedicht met hout en afgewerkt. Van der Mey wist met succes door de vijandelijke linies heen te komen en de brieven te bezorgen. Tijdens de insluiting werd er enkele keren gevochten, maar op 18 september gingen de Spanjaarden echt

over tot de aanval. Eerst bombardeerden ze de zwakste plekken van de stadsmuur met kanonnen en bestormden vervolgens de kapotgeschoten delen van de wallen. De Alkmaarders verzetten zich uit alle macht en waren zodoende in staat om het Spaanse leger buiten de stad te houden door hete teer en brandende takken te gebruiken. Het Spaanse leger verloor in deze bestorming naar schatting zo'n vijfhonderd man. Alkmaarders vochten en streden. In de strijd om de muren vochten ook veel vrouwen mee. Een van die vrouwen zou Trijn Rembrands zijn geweest. Als zestienjarige meisje zou zij "*als een man naast velen gestreden*" hebben op de muren en zo bekend zijn geworden als de 'Alkmaarse Kenau', 'Bij Alkmaar begint de Victorie!' Aan het verzoek om de dijken door te steken werd op 23 september eindelijk voldaan door de [Geuzen](#). Geuzenleider en gouverneur van West-Friesland Diederick Sonoy liet dijken en sluizen openen, waarna het leger van de koning zich voor de inundaties terugtrok in opdracht van Willem van Oranje. Hierdoor kwam de omgeving van Alkmaar onder water te staan. Er ontstond een grote modderpoel om de stad heen. Dit maakte het voor Don Frederik en de Spanjaarden steeds moeilijker om het beleg vol te houden. Na de afgeslagen aanval op de muren was het met de moraal onder de Spaanse troepen niet al te best gesteld en de modder deed elke hoop op een snelle overwinning zonder grote verliezen in rook opgaan. Met de koude herfst en winter in aantocht, besloot Don Frederik zich terug te trekken met zijn leger. Op 8 oktober waren alle Spanjaarden vertrokken. Het beleg van Alkmaar was een afgang voor het

Spaanse leger en eindigde het in een ontzet, Zo ontstond de kreet '*Bij Alkmaar begint de Victorie!*' Alkmaars Ontzet betekende het einde van de belegering. Alkmaar was een van de eerste Hollandse steden die ontzet werden en die de Spanjaarden dus met succes hadden weten te weerstaan. Jaarlijks wordt het 8 oktober ontzet gevierd De feestelijkheden bestaan onder andere uit een kleine [kermis](#), een [optocht](#), een kinderoptocht, demonstraties van brandweer en marine, een [zuurkoolmaaltijd](#), een muzikale [taptoe](#) op het Waagplein en de dag wordt afgesloten met een [lasershow](#). In 1873 werd door koning [Willem III](#) op 8 oktober de sluitsteen gelegd voor het voetstuk van

het [Victoriemonument](#) van [Frans Stracké](#), dat in 1876 werd onthuld. In 2004 werd tegelijk het 750-jarig jubileum van de stad gevierd met als afsluiting van een feestelijk jaar een concert van [Marco Borsato](#). Voor deze gelegenheid werd een speciale munt geslagen met op de ene kant de waagtoren en op de andere kant het hoofd van Borsato. In de zomer van [2010](#) werd bij een opgraving door studenten [Archeologie](#) van de [Universiteit Leiden](#) op de Alkmaarse Paardenmarkt een massagraf gevonden, waarin minstens 15 skeletten met daarbij [musketkogels](#) en [hagelpatronen](#) lagen. Op de plek was vroeger een begraafplaats van een klooster, vlak bij de noordkant van de stadsmuur, die op die

plek zwak was en daarom ook vaak door de Spanjaarden aangevallen. Omdat enkel bij het beleg van 1573 zo grootschalig is gevochten om Alkmaar, is het zeer waarschijnlijk dat het massagraf van die tijd is overgebleven. Op grond van onder meer de tanden wordt aangenomen dat het om de Alkmaarse slachtoffers van het gevecht gaat. Gerrit zelf liep verschillende keren mee met de jeugdoptocht ik dacht een keer als haas en als dominosteen en nog iets. De stadsmuur die er nu is bij het victoriapark stond eerst meer naar de weg toe, het fietspad ligt er tussen. Het eten van zuurkool is ontstaan omdat Leiden jaarlijks een stampot Hutspot met klapstuk eten. Hutspot en het Leidens Ontzet In het verlaten legerkamp zou Joppensz een kookpot met wortelen, uien, vlees en pastinaken hebben aangetroffen. Dit maaltijdje werd bekend als hutspot. Ter herinnering aan deze gebeurtenis wordt in Leiden op 3 oktober nog altijd hutspot (met klapstuk) op tafel gezet en wordt gezamenlijk gegeten. Omdat Alkmaar hier niet voor onder wilde doen, Kozen ze de stampot zuurkool met worst. Het is nu nog echte worst, misschien wordt het volgend jaar een vega worst. Dit jaar was men te laat met het indienen van het verzoek van vegaworst bij de zuurkool, misschien volgend jaar. **Hoe oud is de stad Alkmaar?** Op 11 juni 1254 werden aan Alkmaar stadsrechten verleend door Willem II van Holland. De stad deed toen voornamelijk dienst als grensvesting en uitvalsbasis in de strijd tegen de West-Friezen. Het was echt een prachtige lezing iedereen die er was hebben genoten. Maar wat jammer dat er in totaal maar 15 mensen waren.

VERSLAG BUSREIS NAAR VEENHUIZEN

Er was wat verwarring over de datum was het nu 19 of 26 oktober. Op het voorblad stond 19 oktober en acherop 26. De bus was eerst op 19 oktober besteld maar die was er niet. Dus werd het 26. Sorry dat ik dat niet net als de andere bestuursleden heb gezien

Het was 26 september Er waren 24 mensen die mee gingen naar Veenhuizen en ik heb nog nooit zoveel mensen gezien die zo graag naar de gevangenis wilden. De stemming zat er goed in, terwijl het wel mistig was. Het ene moment leek het of het zonnetje het won, maar dan was het weer een kleine wereld. In Friesland net

voor Joure waar we gingen koffiedrinken met overheerlijke gebak reden we langs een aquaduct die ze aan het bouwen en verzwaren waren met zandzakken, zodat hij niet zou gaan drijven. Leuk om te zien.

We zaten om half een aan onze

broodmaaltijd de verwende pauper Wat heel goed verzorgd was. Daarna gingen we het museum in. De groep werd in tweeën gesplitst. Ondertussen scheen het zonnetje. De gids vertelde vol overgave over alles wat met het museum en Penitentiare inrichting te maken had en over veel familie verhalen. Martel atributen, De cellen, de nauwe gangen, kleine bedjes teveel om op te noemen Ook mochten we van alles bezichtigen. Zo kwamen we ook in een rechtbank en konden we meedenken over de straf die ze zouden moeten krijgen heel leuk. Doordat de gids dan weer nieuwe informatie gaf over het gebeuren kreeg je weer een andere kijk op het gebeuren. Daarna gingen we de omgeving bekijken, dit zouden we in een boevenbus beleven maar ze hadden niet op mensen met een rollator gerekend en de gids zei dat hij

contact met Bak had gehad mede ook voor de hoge instap en vonden ze het beter om met de bakbus de route te verkennen veel mensen vonden het jammer want het was ons wel beloofd. De gids vertelde ook dat het niet de originele boeven bussen waren en dat de boevenbussen houten zittingen hadden. Het was goed te zien dat hoe groter het huis was des te rijker iemand was. En ook hebben we de andere gestichten bewonderd. Zo kon je ook goed zien dat het een zelfvoorzienend dorp was. Allerlei winkeltjes en werkplaatsen en kerken waren er. Heel interessant. Daarna allemaal nog even naar de w.c. en in een keer naar huis. Met onze gezellige Chauffeur Dirk. Het was een hele gezellige dag en iedereen was tevreden.

Maar dan net voor Alkmaar en ook bij de rotonde allemaal AZ-ers er was een beker finale. In heel Alkmaar heb je daar mee te maken veel politie zelfs te paard. Toch avontuurlijk om dat ook mee te maken en ze hebben verloren. De foto's van Veenhuizen zijn gemaakt door de kanjers Dicky, Berend en Chris een heel erg dank je wel daarvoor.

GESCHIEDENIS

Een boerengehucht in het uitgestrekte veen. Waarschijnlijk zou vrijwel niemand van Veenhuizen hebben gehoord als de Maatschappij van Weldadigheid, opgericht door generaal Johannes van den Bosch, er geen dwangkolonie uit de grond had gestampt. We schrijven 1822.

Nederland was totaal ontwricht achtergebleven na het vertrek van het Franse leger. Met name in de grote steden was de armoede schrijnend. De drie gestichten van Veenhuizen herbergden tal van paupers, die in het zware economische weer aan lager wal waren geraakt. Enkele decennia later droeg Van den Bosch de koloniën van Weldadigheid over aan het Rijk en werd Veenhuizen een Rijkswerkinrichting. In de loop der jaren zijn tienduizenden verpleegden naar Veenhuizen 'opgezonden'. Na de Eerste Wereldoorlog kreeg Veenhuizen steeds meer het karakter van een penitentiaire inrichting. De eerste misdadigers werden er opgesloten. Tot eind jaren tachtig was Veenhuizen afgesloten van de buitenwereld. Wie er niks te zoeken had, mocht het dorp niet in. Pas na 1989 werd Veenhuizen opengesteld voor iedereen. Een gewoon dorp?

Allesbehalve. Naast drie gevangenissen staan er meer dan honderd Rijksmonumenten. Veenhuizen was en is uniek. Penitentiaire Inrichting Veenhuizen (vroeger Rijkswerkinrichting Veenhuizen) is een [gevangenis](#) in het Drentse dorp [Veenhuizen](#). In de inrichting is plaats voor ongeveer duizend [gedetineerden](#), verdeeld over de locaties Norgerhaven, Esserheem, Klein Bankenbosch en Groot Bankenbosch. De inrichting wordt geëxploiteerd door de [Dienst Justitiële Inrichtingen](#) Locaties[(DJI). Esserheem is zowel een gevangenis als een [Huis van Bewaring](#). Er blijven reguliere gedetineerden en drie afdelingen voor bijzondere doelgroepen. Er zijn 24 plekken voor langgestraften, 24 plekken voor de vadervleugel en 24 plekken op de [Beperkt Beveiligde Afdeling](#) (BBA). Twee afdelingen (48 plekken) zijn ingericht als Huis van

Bewaring. Op de vadervleugel volgen gedetineerde vaders een speciaal programma om de band met hun kinderen zo goed mogelijk te houden. Esserheem heette tot 1949 *Veenhuizen II*. Het is oorspronkelijk gebouwd in 1823. In 1901 werd een nieuw gebouw opgeleverd. Van 1945 tot 1953

werden er vanwege hun oorlogsverleden veroordeelde Nederlanders en Duitsers ondergebracht, Norgerhaven Ook Norgerhaven is zowel een gevangenis als een Huis van Bewaring. Er verblijven reguliere gedetineerden en één afdeling [Extra Zorg Voorziening](#) (24 plaatsen) voor gedetineerden die minder geschikt

zijn voor plaatsing op een reguliere afdeling. Norgerhaven heeft een vadervleugel met 24 plekken. Twee afdelingen (48 plaatsen) zijn ingericht als Huis van Bewaring. Norgerhaven heeft een capaciteit van 242 plekken Klein Bankenbosch is een gevangenis en heeft vier afdelingen (72 plekken) die fungeren als [inrichting voor stelselmatige daders](#). Ook is er een [Extra Zorg Voorziening](#) (18 plekken). Zes van de 18 plekken zijn bestemd voor mindervalide gedetineerden. Klein Bankenbosch heeft een capaciteit van 90 plekken. De locatie was tot eind 2020 in gebruik als jeugdgevangenis Elker (voorheen: Juvaid). Groot Bankenbosch Tot 2014 zaten er ook gedetineerden in Groot Bankenbosch. Groot Bankenbosch omvatte de inrichtingen Bankenbosch, Nieuw Bergveen en De Fleddervoort. Vanaf mei 2014 werden er in de voormalige penitentiare

inrichting *Groot Bankenbosch* [asielzoekers](#) opgevangen, waaronder ook nareizigers die in het kader van gezinshereniging naar Nederland zijn gekomen. ^[7]Ten behoeve van renovaties van Esserheem en Norgerhaven zal de locatie vanaf 2022 in gebruik zijn als tijdelijke gevangenis. 1818 bouwde de [Maatschappij van Weldadigheid](#) enkele kolonies voor arme gezinnen en wezen in het zuidwesten van [Drenthe](#) en in het noordwesten van [Overijssel](#): [Frederiksoord](#), [Willemsoord](#) en [Wilhelminaoord](#). De Maatschappij van Weldadigheid sloot in 1823 een contract met de Nederlandse regering om 4.000 [wezen](#), 1500 [bedelaars](#) en [landlopers](#) en 500 gezinnen op te nemen. Voor bedelaars en landlopers werd in [Ommerschans](#) in Overijssel een (straf)kolonie opgericht. Voor de te plaatsen kinderen werden in het Drentse Veenhuizen drie grote gestichten gebouwd. Uiteindelijk werden in het *Derde gesticht* in Veenhuizen ook bedelaars geplaatst. In 1843 werden de gestichten voor de wezen gesloten. Van 1845 tot 1886 werden in Veenhuizen ook

gerepatrieerden uit Nederlands-Indië opgevangen die besmet waren met [lepra](#). In 1859 werden de bedelaarsgestichten Veenhuizen en

Ommerschans overgenomen door de rijksoverheid. Voor het personeel werd er een klein dorp gebouwd, om de inrichtingen heen. In 1890 werd Ommerschans gesloten. Veenhuizen is als gevangenis blijven bestaan. Justitie bouwde rond 1900 vervolgens twee nieuwe [gevangenissen](#), ontworpen door [Johan Frederik Metzelaar](#) en zijn zoon [Willem Cornelis Metzelaar](#): [Norgerhaven](#) en [Esserheem](#). Vader en zoon Metzelaar ontwierpen daarnaast vele bewaarderswoningen en dienstgebouwen. Een deel daarvan is inmiddels verkocht, maar een groot aantal gebouwen is tot op heden bezit van de Staat ([Rijksvastgoedbedrijf](#)). In de jaren zeventig van de twintigste eeuw

werden Norgerhaven en Esserheem omgebouwd tot bewaarplaats voor zwaargestraften. Sinds 1981 is er vrije toegang tot het dorp. Voor die tijd was het dorp verboden voor niet-gevangenispersoneel. Veel bewaarderswoningen en enkele andere gebouwen zijn inmiddels verkocht, maar een groot deel van Veenhuizen is tot op heden eigendom van de Staat ([Rijksgebouwendienst](#)). In de periode 2004 - 2008 kreeg Norgerhaven een nieuw onderkomen. Het oude werkgesticht Norgerhaven is omgebouwd tot kantorencomplex voor Justitie. In 2015 sloten Nederland en [Noorwegen](#) een verdrag dat de overplaatsing van Noorse gedetineerden van Noorwegen naar de gevangenis Norgerhaven mogelijk

maakte. Hiertoe werden enkele Nederlandse langgestraften overgebracht naar [Heerhugowaard](#). Het verdrag had een werkingsduur van drie jaar en betrof circa 240 gedetineerden. In de gevangenis zaten vooral Noren van buitenlandse komaf. In augustus 2018 verlieten de laatste Noorse gevangenen Veenhuizen.

Kent u deze nog:

Bron: <https://muzikum.eu/nl/willy-alberti/een-reisje-langs-de-rijn-songtekst>
 Laatst trokken we uit de loterij een aardig prijsje--'k Zei tot mijn vrienden "maak met mij een aardig reisje" Die wou naar Brussel of Parijs, die weer naar Londen "Vooruit" riep ik, "we maken fijn een reisje langs de rijen" Ik een wip, sakkerloot, zat 't clubje op de boot
 Refrein.

Ja zo'n reisje langs de Rijn, Rijn, Rijn
 's Avonds in de maneschijn, schijn, schijn
 Met een lekker potje bier, bier, bier
 Aan de zwier, zwier, zwier, op de rivier,
 vier, vier Zo'n reisje met een nieuwewetse
 schuit, schuit, schuit Allemaal in de
 kajuit, juit, juit

't Is zo deftig, 't is zo fijn, fijn, fijn Zo'n
 reisje langs de Rijn

Zo kwamen we met prachtig weer het
 eerst bij Keulen

Mijn tante walste over 't dek als een jong
 veulen Opeens nam zij 'n harmonica en
 ging er aan trekken

En dadelijk zong kromme Teun

"Deutschland, wass bist du schoen"

Nichtje Saar, welk gevaar, riep hardop
 "ik word zo naar"

refr.

Bij Mannheim kwam er bliksem, het
 begon te waaien

Mijn tante riep "het schip vergaat, we zijn
 voor de haaien"

Zij vloog naar de commandobrug en riep
 "Kap'teintje,

Beneden in de eerste klas, ligt nog mijn
 beugeltas

Oh kap'tein, maak geen gein, geef me
 gauw een slokkie brandewijn"

Jaaa

refr.

zuurkoolstampot met een twist**Vandaag doen we makkelijk met een zuurkoolstampot en lamsworstjes. Meer heb je toch niet nodig?**

Zuurkoolstampot is één van Hugo's lievelingsgerechten. Vandaag maakt hij er eentje met een twist:

lamsmerguez. Oftewel: lamsworstjes.

Zuurkoolstampot met cranberry en merguez

Hoofdgerecht voor 4 personen

Bereiding: circa 30 minuten

Ingrediënten

1 kg kruimige aardappels

- zout en peper
- 500 gr. zuurkool
- 50 gr. gedroogde cranberry's
- neutrale olijfolie
- 8 lamsmerguez (lamsworstjes)
- 2 sjalotten
- 2 takken tijm
- 150 ml volle melk
- 50 gr. Roomboter

1 à 2 zoetzure appels

Stampot voorbereiden

Schil de aardappels, snijd ze in gelijke stukken en zet ze op in koud de aardappels koken leg

je de zuurkool er bovenop. Je hoeft het niet door te roeren. Ook de helft van de cranberry's kan je toevoegen.

Laat dit ongeveer 10 minuten doorkoken. Je kunt er ook voor kiezen om de zuurkool apart op te zetten. **LET OP:** Zet de aardappels en zuurkool niet tegelijk op in dezelfde pan, want door het zuur van de zuurkool bestaat de kans dat je aardappels minder snel gaar worden.

Ondertussen gaan we aan de slag met de worstjes. Kies voor lamsworstjes omdat deze een intensere smaak hebben. Het is een lekkere twist aan de Hollandse pot. Doe eerst een beetje neutrale olie in een koekenpan en bak de worstjes rondom aan. Als de worstjes mooi bruin kleuren, snijd je de sjalotjes in dunne, halve ringetjes. Doe deze samen met de tijm in de pan bij de worstjes. Zet het vuur laag en laat het bakken tot de sjalotjes glazig zijn en er een kruidenjus ontstaat in de pan. **De stampot afmaken.** Zet een pannetje op het vuur en verwarm daarin de roomboter samen met de room. Giet de pan met aardappels en zuurkool af en stamp alles goed door elkaar, terwijl je de gesmolten roomboter en room er geleidelijk aan toevoegt. Snijd de appels in blokjes. En voeg deze op het laatst toe aan de stampot, samen met de rest van de cranberries. Roer alles goed door elkaar met een spatel. Giet wat van de jus en uien bij de stampot voor extra

smaak. **TIP:** Als je niet van cranberries houdt, kun je ook rozijnen gebruiken. Schep de stampot op een bord. Hak de worstjes in stukjes en verdeel deze over je stampot. Haal met een lepel wat jus uit de pan en doe deze over je stampot. **Takje tijm erop en klaar**

Belangrijk is niet wat je denkt
Maar wat voor spoor je achterlaat.

Het is voor ons belangrijk om
goede gedachten te hebben.
Want wij worden wat wij denken.

Hoe kan er lachen zijn. Hoe kan er
vreugde zijn. Als de wereld altijd in
vuur en vlam staat.

Het leven is zo eenvoudig. Maar de
mensen hebben het zo vreemd en
zo ingewikkeld gemaakt.

Van nature zijn we broeders en
zusters. Door de opvoeding worden
we vreemden.

Wie laat merken dat hij een geheim
bewaart, heeft er reeds de helft van
verklapt, en zal ook de rest niet
lang voor zich houden

Kun je ,je vijand niet verslaan,
Sluit dan vrede met hem/haar.

Vandaag was ik op bezoek bij Hannie Eerkens een hele gastvrije dame. Ze vertelde dat ze dat van huis uit heeft meegekregen. Haar moeder die ze nog steeds mist kwam uit België en haar vader uit Limburg. Mijn vader was een querrilla strijder in het knil Koninklijk Nederlands Indische leger en is gesneuveld. Waardoor mijn moeder hertrouwde. Hannie en haar zusje zijn uit het eerste huwelijk. In het tweede huwelijk kwamen er nog 2 broertjes en een zusje bij. Hannie is geboren in Nederlands Indie wat men nu Indonesie noemt. Toen ze 2 jaar was kwam ze in een Jappenkamp terecht daar was ze ca. 4 jaar, tot haar zesde jaar. Hannie heeft één zoon. Het was geen gelukkig huwelijk daardoor kwam ze een poos op straat te wonen. Nu woont ze al 41 jaar in een prachtig flat op de begane grond in het hoefplan in Alkmaar en kijkt uit op veel groen. Ze heeft veel gesport, zat in de verpleging, Deed veel met de EHBO. zoals diversen oefeningen, er speelde zich dan een ramp af, ze ging er met spoed heen, in en rond het oude V en

D gebouw aan de laar in Alkmaar. Ze heeft in de verpleging gewerkt, bij de thuiszorg, ze was begeleider bij de Rode Kruis uitstapjes, duwde zonder moeite de rolstoelen dat was een leuke tijd. Hannie is nu 83 jaar en is een kordate vrouw. Je moet niet bij de pakken neer gaan zitten zegt ze. Dat zijn wijze woorden. Orchideeën opkweken is een hobby van haar, ik krijg van veel mensen een afgedankte orchidee, ik haal hem uit de pot haal de aarde er uit en maak de plant schoon, doe er dan weer verse aarde in ,na een poosje krijg ik uit dankbaarheid de mooiste bloemen in de plant. Daar kan ik echt van genieten en geeft ze als tip zet nooit fruit in de omgeving van de orchidee daar kunnen ze niet tegen. Hannie kan niet zo goed tegen mensen die roddelen vooral als blijkt dat het niet waar is en stapt er op af, en daar heeft ze geen spijt van. Hannie houdt van klassieke muziek, zelf kan ze ook mooi zingen. Ze heeft b.v. Breakaway van Verdi gezongen. Ze heeft op verschillende koren gezeten, o.a. heeft ze 25 jaar bij het klassieke universele koor Consonant gezongen en bij het Oratoriumkoor. Veel van mijn verleden Is ter ziele gegaan , ik zag het steeds grijzer worden en er kwam geen nieuwe aanwas. Gezondheid vindt Hannie heel belangrijk, ze eet geen toegevoegde suikers en vlees dit heeft ze als advies van een homeopaat gekregen en slikt uit voorzorg div. Vitamines en mineralen. Daar voelt ze zich prima bij. Zelf heeft ze ook veel homeopatische kennis. Ik krijg een paar tips van haar Oma Ranzijn betekende heel veel voor Hannie. Het is niet haar echte oma. Hannie hield heel veel van haar, de een hoefde maar een gebaar te maken en de ander begreep het direct 2 handen op 1

buik. Ze hebben heel veel aan elkaar te danken. Haar mooiste tijd heeft ze in Indonesie meegemaakt, ze verlangt er nog naar terug, die energie voelt ze nog steeds. Hannie heeft kennis gemaakt met de doopsgezinde, de ofello's een afdeling van de vrijmetselarij. In 1987 werd ze gedoopt bij de Jehova's. Daar voelde ze zich direct thuis en kwam tot rust. Ze heeft nu veel zusters en broeders. Ik vroeg naar haar activiteiten en ze vertelde ik ga 3 keer per week langs de huizen dus ik ben actief genoeg. Ze heeft een zwaar leven gehad maar is daar laconiek onder. Mensen moeten doen waar ze zin in hebben. Haar motto is je moet je naaste liefhebben gelijk jezelf. Hannie was vroeger lid van de AMBO daar zat Kees Wiersma bij, bij de splitsing ben ik met Kees meegegaan. Bij de senioren vereniging heb ik aan klaverjassen gedaan en heb in de kascontrole commissie gezeten. Ik probeer weer te gaan klaverjassen. Iemand met een heel bijzonder leven.

Vragen aan Tina

Beste Tina, , mijn naam is Henk ik reis regelmatig per vliegtuig. Ik zit graag bij het raam om naar buiten te kijken en foto's te maken. Weet jij hoe het komt dat het raam nooit beslaat?

Beste Henk als je goed naar het raam kijkt zie je een heel klein gaatje in het raam. Dit gaatje in een vliegtuigraam zit er om 2 belangrijke redenen. De 1e is voor het

reguleren van de luchtdruk. Op grote hoogte is de lucht ijl, maar in het vliegtuig zelf wordt de druk hoger gehouden. Hierdoor kunnen passagiers veilig en prettig vervoerd worden. Tussen de buitenlucht en de lucht in de cabine zit zo'n groot luchtdrukverschil, dat dat gecompenseerd moet worden. Anders wordt de druk op het raam te groot. Daarom bevat een vliegtuig ramen 3 verschillende lagen, waarvan de middelste van het gaatje voorzien is. Aan de binnenzijde van het vliegtuig zit een laag die het daadwerkelijke raam beschermt. Het wordt 'scratch panel' genoemd en dient onder andere ter bescherming tegen krassen. De buitenste laag is de dikste laag en die komt recht streeks in contact met de buitenlucht. De middelste laag, met het gaatje, zorgt ervoor dat de luchtdruk tussen de binnenste en buitenste laag in balans wordt gebracht. Tussen het middelste en de 2 buitenste raamlagen zit een smalle ruimte, die met lucht gevuld is. Het gaatje werkt als een soort ventilatiegatje. En zo blijft de druk aan beide zijden in balans. Naast het reguleren van druk dient het gaatje in een vliegtuigraam ook voor het reguleren van vocht. Het zorgt er zo voor dat er geen condens tussen de ramen komt te staan, wat naar buiten kijken anders onmogelijk maakt. Buiten het voorkomen van het beslaan van de ramen, voorkomt het ook dat de ramen bevriezen. Al kunnen er soms wel wat onschuldige kristallen ontstaan. Dat de ramen uit 3 lagen bestaan, is ook meteen goed voor het buitenhouden van het lawaai van de motoren en de vrieskou op grote hoogte. De één is gevoeliger voor een veranderende luchtdruk tijdens een vlucht dan de ander. Het gaatje zit op 1/3 de van de hoogte van het ramen dan 1/4 naar binnen. Ik hoop dat je tevreden bent met dit antwoord.

Hartelijke groet van Tina.

Beste Tina

Ik heb een probleem, ik ben Lida 73 jaar heb 4 kinderen en 6 kleinkinderen. Die komen gelukkig vaak bij mij. Nou ben ik niet opgegroeid met de mobile telefoon maar ze zijn nog niet binnen of de telefoon wordt gepakt. Ik vraag me dan wel af: komen ze voor mij of gebruiken ze mijn huis om snel appjes te verzenden /ontvangen. Ik zeg er regelmatig wat van, maar ik wil ook niet dat ze wegblijven. Soms zijn ze naar elkaar appjes aan het sturen, in plaats van met elkaar te spreken. Wat kan ik het beste doen?
Groetjes van Lida.

Ja Lida ik begrijp je volkomen, Ik was laatst bij iemand, die had een mandje bij de voordeur staan, ze had er een gezellig mandje van gemaakt met een briefje er in met een duidelijke boodschap er op. Toen ik het zag moest ik glimlachen en vond het een leuk idee.

Leg in dit mandje je telefoon,

Dat is heel gewoon.

Zo kunnen we beter en met aandacht er voor elkaar zijn,

We worden dan niet afgeleid dat vind ik fijn.

Iets in die trand dan breng je fysiek de boodschap over. Probeer het. Veel succes.

Een vriendelijke groet van Tina.

Beste Tina,

Dank voor de toezending van het ledenbericht; het blad ziet er leuk uit en bevat veel informatie!
Ik heb 2 vragen aan U:

wanneer moet de contributie worden voldaan; het zou handig zijn om een bepaalde maand te vermelden voor de duidelijkheid.

In mijn herinnering is er een aantal jaren, mede door de coronaperiode, geen ledenvergadering geweest. Is het de bedoeling dat deze weer georganiseerd wordt? Misschien is het mij ontgaan, dan daarvoor excuus.

Met dank voor de te nemen moeite,

vriendelijke groet,

Margreet van der Zwan

Beste mevr. Van der Zwan, dank u voor het compliment over ons blad.

Fijn dat u de moeite nam om deze vragen te stellen. Op uw eerste vraag wanneer de contributie betaald moet worden:

De penningmeester vraagt in december om het geld voor het komende jaar over te maken.

Uw tweede vraag over de jaarvergaderingen :

Op donderdag 17-02-2022 en op 20-04-2023 waren de afgelopen 2 jaar de

jaarvergaderingen. Kijkt u maar in de uitgave van februari 2022 en in de uitgave april 2023. Jammer dat het u ontgaan is .

U bent uiteraard net als iedereen van harte welkom.

Nogmaals dank voor uw vragen.

vriendelijke groet van Tina.

Het is nog wel vroeg maar de dagen worden korter en het is zo weer Kerst Het bestuur wenst u allen een hele fijne Kerst met liefdevolle dagen met veel licht, liefde, en kracht toe en een gezond en vredig 2024 toe in gezondheid en vrede.

De Kerstboom vertelt.
 Het hele jaar sta ik heerlijk in het bos,
 Niet in een standaard, maar gewoon los.
 De hele familie gezellig om mij heen,
 Allemaal net als ik op één been.
 Maar dan komt december,
 fijn voor de mensen,
 Wij bomen kunnen wel
 iets anders wensen,
 Mannen met bijlen nemen ons te pakken.
 Staan gewoon doodleuk mijn hele familie
 om te hakken,
 Daarna liggen we op een hoop
 in de wagen.
 Ik lig bovenop dus mag ik niet klagen,
 Bij de handelaar liggen we op de grond,
 Een nare ervaring als je eerst stond.
 Dan het gezeur van klanten
 over ons figuur,
 We zijn veel te vol, te kaal of te duur.
 Er gebeurt heel wat voor dat men besluit,
 Ze pakken mij bij mijn nek en
 schud mij uit.
 Ik verlang naar de plek vanwaar
 ze mij haalden,
 Per klant verlies ik tientallen naalden.
 Maar het ergste komt als je bent verkocht,
 Wat men dan uithaalt is zeer ver gezocht.
 Ik wordt in de hoek van de kamer geplaat,
 Met een piek op mijn kop en een bal in
 mijn hand.
 Pas tegen de avond is men met mij klaar,
 Ik zit onder de kaarsjes en engelenhaar.
 Ik denk, dat is dat en terwijl ik geeuw,
 Komt ma met de spuitbus
 vol onechte sneeuw.
 Ze had zitten piekeren onder het eten,
 Wat ze toch aan mij had vergeten.
 Zo sta ik een aantal dagen voor gek,
 En halen ze mij opnieuw van mijn plek.

Alles gaat eraf want ik word afgetuigd,
 Ik voel mij vrij en mijn hartje juigt.
 Dan pakken ze mij beet,
 ik ben wat verwonderd,
 Ik wordt zonder meer het raam
 uit gedonderd,
 Zeker 15 jongens renden op mij af,
 Slepen mij naar huis in een snelle draf.
 Eindelijk zijn we er na een half uurtje,
 En gooien ze mij in een schuurtje.
 Daar ben ik niet de enige boom,
 Ik ben bij familie en denk dat ik droom.
 Op een avond gaan we weer op een hoop,
 Samen met de buurman waar ik
 tegen aankroop.
 Dat is het laatste wat ik weet,
 Daarna werd het verschrikkelijk heet!!!!

Chris Sijm

S	X	V	L	B	Z	F	K	N	R	Z	O	P	M	L
P	U	M	A	D	E	H	A	A	S	N	R	P	L	T
W	O	R	M	E	J	A	H	R	U	S	K	F	P	E
S	K	L	A	T	H	A	E	O	K	W	A	L	W	P
I	A	W	E	S	P	I	R	S	E	A	X	U	D	R
Z	L	R	Q	Z	G	O	T	S	R	N	A	I	R	C
R	F	P	F	G	E	M	S	W	Y	P	D	S	U	M
U	O	I	A	O	I	L	A	L	K	P	I	R	P	U
N	U	Y	M	Y	T	B	W	I	D	P	O	E	S	I
D	M	E	R	Y	F	V	I	E	S	Y	Q	N	R	S
O	M	M	G	B	N	W	I	S	L	E	A	O	Y	E
D	H	G	E	E	N	D	O	N	A	P	L	X	P	C
O	A	O	P	E	L	V	A	L	K	I	F	H	B	D
N	N	A	N	R	S	P	I	N	F	I	E	I	E	Y
G	A	N	S	D	S	O	N	H	V	P	E	T	M	N

APEN	GANS	HOND	MEES	RUPS
BEER	GEIT	IBIS	MUIS	SLAK
DAAS	GEMS	KALF	ORKA	SPIN
DODO	GIER	KAUW	PAUW	VALK
DUIF	GNOE	KRAB	PIER	VINK
EEND	HAAI	KWAL	POES	WELP
EGEL	HAAN	LAMA	PONY	WESP
EMOE	HAAS	LUIS	PUMA	WOLF
EZEL	HERT	LYNX	RAAF	WORM
FRET	HOEN	MADE	RUND	ZALM